

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»
на тему: «Управління залученими ресурсами фінансової
установи»

Виконавець:

студентка центру заочної форми
навчання

Макар Євгенія Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фінансовий сектор є органічною складовою вітчизняного господарства, яка відображає загальну ідеологію економічних відносин: впливає на темпи й масштаби суспільного виробництва та споживання, можливості інтеграції країни у світове економічне співтовариство, забезпечення конкурентоспроможності продукції вітчизняних виробників на зовнішніх ринках. Однією з складових фінансового сектору є банківська система.

Загальною метою банківської політики в цілому і депозитної політики комерційного банку, як її елементу, є скорочення витрат, пов'язаних із залученням коштів, одержання прибутку від розміщення коштів вкладників, а також динамічний розвиток банку в напрямі збільшення обсягів і спектра послуг, що гарантує стабільність та зростання прибутку банку. У цьому зв'язку одним зі складових цих умов є забезпечення достатнього рівня ресурсної бази банків країни, оскільки від цього багато в чому залежать їхні можливості інвестувати виробничу сферу, брати участь у структурному реформуванні економіки. Тому важливим і актуальним є впровадження новітніх інструментів запозичення депозитних ресурсів, які дозволять не лише зменшити сукупний банківський ризик, але й підтримати фінансову стійкість та надійність банку.

Наявність достатніх джерел фінансових ресурсів є основою ефективного функціонування банківської системи будь-якої країни. В багатьох країнах за рахунок залучення заощаджень населення відбувається формування ресурсної бази банків. Саме від умов та засобів її формування залежать такі важливі показники діяльності банків як рентабельність та ліквідність, тому проблема формування та ефективного використання ресурсної бази банків залишається актуальною і вимагає подальшого дослідження.

Метою дослідження є дослідження теоретичних основ і розробка практичних рекомендацій щодо розвитку системи управління залученими ресурсами фінансових установ на прикладі комерційних банків.

Завдання дослідження:

- визначити сутність та джерела формування ресурсної бази банків;
- визначити склад факторів, що впливають на можливості банку залучати ресурси з депозитних джерел;
- розкрити механізм залучення депозитних ресурсів;
- визначити організаційне та інформаційне забезпечення управління залученими ресурсами банку;
- охарактеризувати фінансовий стан ПАТ КБ «Приватбанк»;
- провести аналіз депозитного портфелю ПАТ «КБ «Приватбанк»;
- проаналізувати механізм управління залученими ресурсами у ПАТ КБ «Приватбанк»;
- надати рекомендації щодо підвищення ефективності системи управління залученими фінансовими ресурсами комерційного банку.

Об'єктом дослідження виступає процес управління залученими ресурсами комерційного банку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи управління залученими ресурсами комерційного банку.

Методами дослідження є метод економічного аналізу (при дослідженні факторів впливу на формування депозитної бази банку, оцінці динаміки та структури депозитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк»); метод угруповань (при дослідженні питання класифікації депозитів); реферативний (при огляді та підборі літературних джерел); аналізу та синтезу; індукції та дедукції; порівняння; табличний (для аналізу та узагальнення даних); графічний (для унаочнення даних)..

Інформаційною базою дослідження послужили теоретичні положення економічної науки, праці українських та зарубіжних вчених з питань депозитної діяльності банків. Основні положення роботи, висновки та пропозиції базуються на використанні й узагальненні даних матеріалів НБУ, періодичних видань, мережі інтернет, фінансової звітності та внутрішньобанківських документів ПАТ КБ «Приватбанк».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок, включаючи 14 таблиць, 12 рисунків, 9 додатків і список використаної літератури із 52 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи управління залученими ресурсами фінансових установ (на прикладі комерційного банку)»** розкриваються теоретичні основи управління залученими ресурсами фінансових установ, дана загальна характеристика формування залучених фінансових ресурсів комерційних банків, визначені методичні підходи до аналізу залучених ресурсів банківських установ.

У другому розділі **«Аналіз управління залученими ресурсами фінансової установи (на прикладі комерційного банку ПАТ КБ «Приватбанк»)»** дана організаційно-економічна характеристика ПАТ КБ «Приватбанк». Також другий розділ містить у собі аналіз динаміки й структури фінансових ресурсів банку, а також оцінку системи управління залученими ресурсами.

У третьому розділі **«Удосконалення управління залученими ресурсами фінансових установ (на прикладі ПАТ КБ «Приватбанк»)»** представлені напрямки вдосконалювання системи управління залученими ресурсами та дані рекомендації щодо підвищення ефективності управління залученими фінансовими ресурсами ПАТ КБ «Приватбанк».

ВИСНОВКИ

Першочерговим завданням банківських установ є створення достатньої ресурсної бази для здійснення власної діяльності, тому розробка депозитної політики є важливим елементом у складі банківської політики.

Чіткого трактування політики банку у галузі формування його ресурсної бази не існує, незважаючи на те, що така політика, безумовно, наявна в банківській діяльності. Беручи до уваги роботу вчених у сфері дослідження даного питання, узагальнено, що депозитна політика – це програма дій, що являє собою сукупність засобів, інструментів та методів реалізації задля досягнення тактичних і стратегічних цілей на ринку депозитних послуг з метою формування достатньої для здійснення діяльності ресурсної бази, забезпечення стійкості банківської установи, а також збереження її конкурентних переваг.

Отже, розглянувши сутність депозитних ресурсів банку, можемо сказати, що депозитні ресурси банку – це залучені кошти клієнтів банку, які залучаються на певних умовах згідно договору на певний термін або без зазначення такого терміну, під певний відсоток або без нього, залучаються для подальшого розміщення з метою отримання прибутку в майбутньому. Джерелами залучення є кошти юридичних та фізичних осіб. Основними інструментами: строкові депозити, депозити до запитання та ощадні (депозитні) сертифікати. Розглянуті класифікаційні ознаки дозволяють визначити стабільність та надійність депозитної бази банку.

Депозитна політика банку – це стратегічний план банку, який спрямований на оптимізацію витрат по залученню коштів на депозитному ринку за умови їх ефективного використання. При формуванні депозитної політики банк повинен враховуватися внутрішні та зовнішні фактори.

Для залучення депозитних ресурсів банки використовують цінові та нецінові методи. Об'єктами цінових методів є процентна ставка, мінімальна сума залучення та нарахування відсотків. Для вкладників банку використання складних процентів є вигідним, оскільки забезпечує їм більший дохід. Банк повинен обрати один або кілька методів ціноутворення. Сутність цінових методів полягає у використанні відсоткової ставки за депозитами як основного важеля в залученні вільних грошових коштів фізичних і юридичних осіб. Нецінові методи управління залученими коштами банку базуються на використанні різноманітних прийомів заохочення клієнтів, які прямо не пов'язані зі зміною рівня депозитних ставок.

Дослідження проводилася за даними ПАТ КБ «Приватбанк». Банк здійснює свою діяльність відповідно до ліцензії Національного банку України (НБУ) з березня 1992 року. Станом на 31 грудня 2017 року Банк має 30 філій і 2213 відділень в Україні та філію на Кіпрі. За класифікацією НБУ, станом на 01.05.2017 року, банк посідає перше місце в першій групі банків за розміром активів по банківській системі (237,253 млрд. грн.). Найбільшим акціонером ПАТ КБ «Приватбанк» є держава, яка володіє 100% акцій банку.

Протягом аналізованого періоду діяльності банку (2013-2017рр.), ПАТ КБ «Приватбанк» зберігав своє становище на банківському ринку України, де стабільна позиція надійності, зваженого прийняття ризиків вигідно виділяла його серед конкурентів.

При загальних темпах приросту активів на 44,09% на 01.01.2018 рік більш всього збільшився інвестиційний портфель та інші активи. Грошові кошти мають мінливу тенденцію до зростання на протязі аналізованого періоду. Це означає, що банк турбується про свою ліквідність та надійність. Що стосується кредитного портфелю, в 2017 році він різко знижується на 71,31%. Це пов'язано перш за все з націоналізацією банку в 2016 році та реструктуризацією кредитів.

За даний період зобов'язання, в тому числі їх складові, банку мають тенденцію до збільшення. Найбільшу питому вагу в структурі зобов'язань складають кошти клієнтів - 212750 млн грн., або 92,50% станом на 1 січня 2018 року. Кошти банків складають 12628 млн грн, або 5,49%.

У структурі зобов'язань банку переважають строкові депозити (питома вага складала у 2017 році – 62,17%). Це свідчить про те, що банк продовжує свій напрям в депозитній політиці, щоб залучати кошти клієнтів на довгострокову перспективу, пропонуючи вигідні проценти, бо саме, строкові вклади є «дорогими» для банків.

Для реалізації депозитної політики ПАТ КБ «Приватбанк» пропонує різноманітні депозитні продукти для фізичних та юридичних осіб. ПАТ КБ «Приватбанк» має широкий продуктовий ряд депозитних послуг, що включає стандартні, накопичувальні, спеціальні вклади та вклади до запитання.

За аналізований період рівень фінансової стійкості банку зазнав змін, ділова активність та фінансова стабільність банку підвищилась майже у 2,5 рази, що обумовлено меншим формуванням резервів за зобов'язаннями та активними операціями.

Зростання обсягів депозитів свідчить про відновлення довіри до банківської системи. З метою вдосконалення депозитної політики та підвищення довіри до банківської системи необхідно стабілізувати та поліпшити економічну й політичну ситуацію в країні, підсилити стимулювання стабільного і тривалого зберігання заощаджень, а також банкам важливо брати до уваги зростання і диференціацію доходів населення, підвищувати якість обслуговування клієнтів та виходити на ринок із більш гнучкими депозитними продуктами.

Ефективна реалізація депозитної політики вкрай важлива для банківських установ, оскільки сприяє вдосконаленню банківської діяльності в процесі залучення грошових коштів та збереженню їх конкурентних переваг.

Однак, сучасна депозитна політика банків потребує вдосконалення. Головними шляхами підвищення ефективності проведення депозитних операцій можна назвати:

– активне використання процентної політики задля стимулювання розміщення коштів на різноманітні види депозитів;

- застосування досвіду зарубіжних банків щодо введення рахунків клієнтів з різноманітним режимом функціонування (pow-, superpow-рахунки);
- створення іміджу надійної універсальної установи;
- застосування прийомів маркетингу для підвищення конкурентоспроможності банківських депозитних продуктів;
- гнучка цінова та асортиментна політика банківських установ;
- упровадження новітніх банківських технологій та покращання за рахунок цього якості обслуговування клієнтів.

Таким чином, проведене дослідження підтвердило, що у сучасному глобалізованому світі майбутнє України в багатьох аспектах залежить від місця, на яке національна економіка може претендувати у світовому просторі, а це, в свою чергу, зумовлюється інноваційним розвитком банківської системи взагалі та вдосконаленням діяльності по залученню депозитних ресурсів. Вважаємо, що на сучасному етапі розвитку банківської системи, який характеризується посиленням інтеграційних процесів, загостренням конкуренції та нестабільністю функціонування фінансових ринків, одним з пріоритетних завдань для вітчизняних банків є забезпечення їх розвитку та стабільної діяльності через налагодження депозитної діяльності, попередження і зниження депозитних ризиків, удосконалення механізму залучення депозитних ресурсів на основі логістичного підходу.

АНОТАЦІЯ

Макар Є. О. «Управління залученими ресурсами фінансової установи»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні основи управління залученими ресурсами фінансових установ. Дана загальна характеристика формування залучених фінансових ресурсів комерційних банків. Розглянуті методичні підходи до аналізу залучених ресурсів банківських установ. Представлене інформаційне забезпечення процесу управління залученими ресурсами банківських установ

Проведено аналіз фінансового стану ПАТ КБ «Приватбанк», здійснено аналіз та оцінку ефективності управління залученими ресурсами в банку.

Визначені основні напрямки удосконалення управління залученими ресурсами комерційних банків.

Ключові слова: фінансова установа, банківські ресурси, депозитні ресурси, депозити, депозитна політика, залучені ресурси, клієнтська база, цінові і нецінові методи.

ANNOTATION

Makar Y. O. "Managing the Resources of the Financial Institution"

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program of professional direction in "Financial and Insurance Management" - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2018.

The theoretical bases of management of the attracted resources of financial institutions are considered in the paper. This general description of the formation of attracted financial resources of commercial banks is given. The methodical approaches to the analysis of attracted resources of banking institutions are considered. The information provision of the management process for the attracted resources of banking institutions is presented

The analysis of the financial condition of PJSC CB "Privatbank" was carried out, the analysis and evaluation of the efficiency of management of the attracted resources in the bank was carried out.

The basic directions of improvement of management of the attracted resources of commercial banks are determined.

Key words: financial institution, bank resources, deposit resources, deposits, deposit policy, attracted resources, customer base, price and non-price methods.